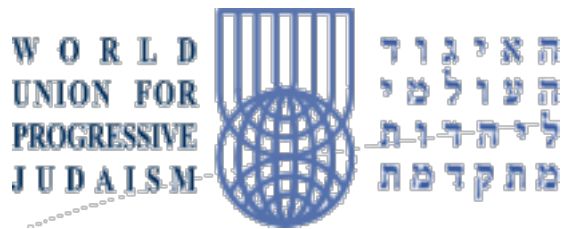

5778

Torah from Around the World

Alle liefde die ergens van af hangt:

als dat verdwijnt is ook de liefde verdwenen.

Alle liefde die niet ergens van af hangt:

die liefde zal nooit verdwijnen.

Welke liefde hangt ergens van af?

Die louter uit is op eigen bevrediging

en op de schoonheid van de ander.

Zijn die voorbij, dan wordt de liefde tot haat.

En zo is het de macht die de liefde verkracht.

Welke liefde hangt niet ergens van af?

Een liefde zonder redenen en voorwaarden.

Dat is de liefde tussen vrienden. (Pirke Awot 5:18)

Uit: Spreuken over de Fundamenten. Joodse wijsheid voor de mensheid.

Vertaald en ingeleid door Leo Mock & Marcel Poorthuis.

Sjabbat 19 mei 2018 / 5 Siewan 5778, Erev Sjavo'e'ot, Bemidbar, Bemidbar/Numeri 1:1 - 4:20

Tanach blz. 261 - 270

Haftara: Hosjea 2:1 - 22

Tanach blz. 1143 - 1145

Commentaar: Mychal Springer, hoofd van het Centrum voor Pastorale Educatie van het Jewish Theological Seminar in New York.

vertaler: Sera Spanier

[Het Engelse origineel](#)

Onze heilige partnerschappen

De midrasj leert ons dat God de wereld verschillende keren heeft verwoest voordat de Eeuwige onze huidige wereld schiep (Beresjiet Rabba 3:7 en 9:2). Het is welbekend dat God na de Zondvloed een Verbond sluit met Noach, Noachs zonen en alle levende wezens. God zegt dan: „(...) gestand doen zal ik mijn Verbond (*briti*) met u, niet nog eens zal alle vlees worden weggemaaid door de wateren van de vloed, - niet nog eens kome er zo'n vloed om de aarde te verderven!” (Genesis/Beresjiet 9:11, vert. Oussoren, Naardense Bijbel) Als we dit lezen in het licht van de midrasj, begrijpen we dat God op het punt stond om de wereld weer te vernietigen. Dit keer voerde de Eeuwige echter een symbolische vernietiging uit, waardoor een paar mensen en enkele levende wezens de mogelijkheid kregen om te overleven. Dit Verbond is een manier om de mensheid en de schepping met het goddelijke verbonden te houden, zelfs als een breuk een mogelijkheid blijft.

In de Tora- en Haftaralezingen van deze week dreigt zo'n breuk herhaaldelijk. Eerst worden we herinnerd aan de dood van de twee oudste zonen van Aharon, Nadav en Avihoe. Ofschoon zij deel hadden gekregen aan een heilige overeenkomst om God te dienen in het heiligste van het Heiligdom, deden zij toch iets verkeerd: Zij „ hadden God in de Sinaïwoestijn vuur aangeboden dat niet voldeed aan de voorschriften” (Bemidbar/Numeri 3:4) en als gevolg hiervan stierven zij. Hun onzorgvuldigheid leidde tot hun dood en hun heilige rol ging van de oudere naar de jongere zonen. Vervolgens verhaalt onze sidra dat de oudste zonen niet langer degenen zijn die in aanmerking komen om op deze heilige plek te dienen, alhoewel ze destijds aan God werden gewijd toen ze gered werden van de tiende plaag, de plaag van de dood van de eerstgeborenen. God geeft Mosjé, alsof dat vanzelf spreekt, de opdracht om de Levieten in de plaats te stellen van de eerstgeborenen zonen (Bemidbar 3:41) en het is van belang dat we opmerken hoe ook hier weer een speciale relatie met betrekking tot de Tempeldienst wordt verbroken en een nieuwe groep de oude heeft vervangen.

Tenslotte, vertelt de haftara ons in Hosjea het verhaal van Israëel, de ontrouwe, aan de hand van diens vrouw Gomer, die prostituee was. Ofschoon veel in deze haftara erop lijkt te wijzen dat er een breuk zal komen, eindigt ze toch met de woorden van een vernieuwd Verbond:

Ik wil jou voor mij werven voor eeuwig;
Ik wil jou voor mij werven
met gerechtigheid en recht,
met vriendschap en ontferming;
Ik wil jou voor mij werven met trouw;
je zult de Ene leren kennen. (Hosjea 2:21-22, Naardense Bijbel, vert. Oussoren).

Toen ik opgroeide, voelde ik altijd een diep vertrouwen dat het Verbond dat God sloot met het joodse volk onaantastbaar was. Wat wij ook deden, God zou altijd met ons verbonden blijven en ons lot delen. Nu ik echter deze teksten lees, krijg ik het onbehaaglijke gevoel dat de mogelijkheden van een breuk echt bestaan. De kracht van Hosjea's woorden ligt precies in het besef dat we het Verbond tussen God en Israëel niet voor lief kunnen nemen. We kunnen de regels die ik geciteerd heb niet lezen zonder ons bewust te zijn van het reële gevaar dat dit Verbond kan worden verbroken. Zeker het noemen van Gomers zoon maakt de werkelijkheid van de breuk in de relatie zeer duidelijk: „Toen zei de Eeuwige: 'Noem hem Lo-

ammi (niet mijn volk); want jullie zijn Mijn volk niet meer en Ik zal er voor jullie niet meer zijn." (Hosjea 1:9).

Gegeven het feit dat het verhaal van Hosjea zich richt op de relatie tussen God en Israël door het voorbeeld van het huwelijk, zet de haftara mij aan het denken over de realiteit van het Verbond vanuit het oogpunt van echtscheiding. Het joodse huwelijk houdt rekening met de mogelijkheid van een breuk, door scheiding of dood, vandaar de *ketoeba* (huwelijkscontract). Het originele doel van de *ketoeba* was om de vrouw te beschermen in geval van scheiding of dood. Je kunt je afvragen waarom de dreiging van een scheiding een plek moet krijgen tijdens de blijdschap op de trouwdag zelf? Hoewel het vluchten voor de realiteit op zo'n dag begrijpelijk is, vind ik het toch bemoedigend dat het Jodendom ons bij de les houdt. Zelfs op de dag dat wij trouw beloven aan onze geliefde, moeten we erkennen dat er bij deze vereniging geen garantie is dat het verbond permanent is. We moeten bereid zijn maatregelen te nemen opdat we elkaar naar behoren behandelen, zelfs in de moeilijkste omstandigheden. Pas als we ruimte maken voor die mogelijkheden, kunnen we de moeilijke keuzes maken die ons in staat stellen om een goede relatie te onderhouden. Alleen wanneer ik weet dat scheiding echt een optie is, kan ik mijn mond houden en naar mijn partner luisteren als hij of zij gefrustreerd is, omdat we voor de zoveelste keer ruzie maken over hetzelfde. Alleen wanneer ik weet dat de dood een realiteit is, kan ik keuzes maken hoe te leven en daarbij rekening houden met de overweldigende beperkingen. Een huwelijk waarin de partners niet in staat zijn in te zien dat het huwelijk zelf een fragiel arrangement is, is een huwelijk waarin geen moeilijke keuzes kunnen worden gemaakt als de nood hoog is.

Daarom keer ik nu terug naar de verzen in Hosjea: „Ik wil jou voor mij werven voor eeuwig“. Hoe werkt dat werven? Het Jodendom geeft ons richtlijnen om dit proces concreet te maken. Iedere dag (behalve Sjabbat) wanneer joden *tefillin* leggen, zeggen we bovenstaande verzen terwijl we dat doen. Het leggen van de *tefillin* en het reciteren van de regels worden een meditatie over hoe wij ons opnieuw zullen toeleggen op het harde werk van dat 'werven'. Ik kan niet passief zijn, ik moet actief zijn. Dus ik bevestig: „Ik wil jou voor mij werven met gerechtigheid en recht, (*betsedek oe-wemiesjpat*). “ Dat houdt de belofte in dat mijn acties de juiste gevolgen zullen hebben. Vervolgens zeg ik: „Ik wil jou voor mij werven in vriendschap en ontferming (*wechesed oewerachamiem*).“ Deze eigenschappen verzekeren me dat, hoewel ik me moet focussen op wat ik kan doen, de realiteit die volgt op mijn handelingen wordt omvat door Gods eindeloze liefde en ontferming, de eindeloze liefde en ontferming van de ander. Zelfs wanneer ik tekort schiet, volgt er geen breuk. Tenslotte zeg ik: „Ik wil jou voor mij werven met trouw.“ Deze trouw, *emoena*, ontleent haar kracht aan het idee van vertrouwen en standvastigheid. Als we leven met al deze eigenschappen in een juiste balans, kunnen we in trouw met elkaar verbonden zijn en met God. Dit gevoel van balans stelt ons in staat om te zeggen „*wejada'at et Adonai*“, wat ik zou vertalen als „en je zult de Ene kennen.“

Het heilige partnerschap met een ander mens is een echo van ons heilige partnerschap met God. Als we iemand anders in een liefdevolle relatie kennen, en respecteren dat we die relatie niet voor lief kunnen nemen, worden we gemotiveerd om de keuzes te maken die de relatie levend houden. Hetzelfde moeten we doen in onze relatie tot het Goddelijke.